

VERSLAG RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 20 oktober 2025

Op maandag 20 oktober vond de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Luxemburg. De minister van Buitenlandse Zaken heeft deelgenomen. Op de agenda stond de Russische agressie tegen Oekraïne, de EU-Indo-Pacific relaties en de situatie in het Midden-Oosten. Onder lopende zaken werd gesproken over Soedan, Georgië en Moldavië. Verder wordt uw Kamer middels dit verslag geïnformeerd over de EU-Irak Samenwerkingsraad en de ministeriële bijeenkomst over veiligheid en stabiliteit rond de Zwarte Zee.

Tot slot wordt uw Kamer geïnformeerd over motie Ceder met betrekking tot de Rode Zee, motie Kahraman over de positie van religieuze en etnische gemeenschappen in Syrië en motie Piri met betrekking tot Marokko.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad stond stil bij de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en sprak over het belang van voortzetting van EU-steun aan Oekraïne. De Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Andrii Sybiha sloot aan bij het eerste gedeelte van de bespreking.

De Raad sprak over de noodzaak om druk op Rusland op te voeren. Een brede groep lidstaten, waaronder Nederland, riep op tot snelle aanname van het negentiende sanctiepakket tegen de Russische Federatie. De Raad bereikte hierover op 23 oktober een akkoord. Uw Kamer zal hierover nader geïnformeerd worden middels het verslag van de Europese Raad van 23 en 24 oktober. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland bepleitten ook spoedig werk aan een twintigste pakket. Conform de moties Yeşilgöz c.s.¹ en Ceder² van 11 september jl. spande het kabinet zich gedurende de onderhandelingen in voor gerichte sancties tegen bedrijven en personen in derde landen die Rusland helpen sancties te omzeilen. Een groot aantal lidstaten liet tevens weten positief te staan tegenover het initiatief van de Europese Commissie om reparatieleningen aan Oekraïne te verstrekken op basis van de bevroren Russische Centrale Banktegoeden. Ook Nederland liet weten de voorstellen van de Commissie tegemoet te zien en onderstreepte het belang van eerlijke lastenverdeling en betrokkenheid van G7-partners, evenals de het belang van de bijdrage van de steun aan noodzakelijke hervormingen.

De Hoge Vertegenwoordiger (HV) Kaja Kallas en een brede groep lidstaten benadrukte het belang van de aanpak van de schaduwvloot en identificeerde verschillende handelingsopties tegen de schaduwvloot. HV stelde voor centraal coördinatiepunt in te stellen bij EDEO. Het kabinet zal actief onderzoeken op welke manieren Nederland intensief kan bij blijven dragen aan de initiatieven op schaduwvloot.

De HV Kallas en een brede groep lidstaten benadrukten daarnaast het belang van geïntensiverde militaire, begrotings- en energiesteun. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, benadrukten dat juist nu de militaire steun aan Oekraïne geïntensiveerd moet worden. In dit kader onderstreepte Nederland dat alle EU-lidstaten hieraan hun bijdrage moeten leveren. Ten aanzien van de grote energienoden van Oekraïne gaf Nederland aan aanvullende steun te verkennen en riep anderen op hetzelfde te doen. Een brede groep lidstaten verwelkomde de voortgang ten aanzien van de oprichting van het Agressietribunaal. Aangaande het vredesproces onderstreepte een aantal lidstaten dat de EU zich moet inspannen voor een staakt-het-vuren voorafgaand aan een mogelijke vredesdeal.

EU-Indo-Pacific Forum

De Raad sprak over de EU-Indo-Pacific betrekkingen in aanloop naar het EU Indo-Pacific ministerieel Forum op 20 en 21 november 2025. De HV benadrukte het belang van de regio, vooral op het gebied van defensie en veiligheid, de groene en digitale transitie, en handel en economie. Er werden Raadsconclusies aangenomen over de implementatie van de EU Indo-Pacific Strategie, waarin het belang van een versterkte strategische samenwerking met de Indo-Pacific regio wordt benoemd op het gebied van (maritieme en digitale) veiligheid,

¹ Motie Yesilgöz c.s. 36 045 nr. 223

² Motie Ceder 26 045 nr. 231

op het gebied van steun voor internationaal recht zoals zeerecht, klimaatverdragen en verdragen die zien op de aanpak van internationale criminaliteit, en op het gebied van handel door het versterken van handel tussen de EU en de landen in de Indo-Pacific.

Situatie in het Midden-Oosten

De Raad sprak over de situatie in het Midden-Oosten, met name over de voortgang van de implementatie van het vredesplan van president Trump ter beëindiging van het conflict in de Gazastrook. De Raad heeft in het bijzonder besproken hoe de EU kan bijdragen aan het succes van dit vredesplan.

De EU heeft middels een EU27-verklaring op 10 oktober jl. het akkoord over de eerste fase van het plan verwelkomd en bereidheid getoond om bij te dragen aan de implementatie, o.a. op het gebied van humanitaire hulp, wederopbouw en goed bestuur.³

Nu Israël, de Palestijnse Autoriteit en relevante regionale spelers zich achter het vredesplan van president Trump hebben geschaard, is de inzet van het kabinet primair gericht op het laten slagen van het vredesplan. Nederland heeft tijdens de RBZ benadrukt dat het van essentieel belang is dat de afspraken over de eerste fase volledig worden geïmplementeerd en dat betrokken partijen eveneens werken aan de uitwerking van de volgende fasen, met als doel het bereiken van een duurzame vrede tussen Israëliërs en Palestijnen. Het kabinet heeft in dit verband het vrijlaten van de gijzelaars verwelkomd en benadrukt het belang dat alle stoffelijke resten van de resterende gijzelaars worden overgedragen en dat humanitaire hulp de burgers in Gaza bereikt. Nederland heeft verder benadrukt dat Hamas geen rol kan spelen in het toekomstige bestuur van Gaza, en dat het belangrijk is om druk op Hamas te houden, o.a. via EU-sancties en via contacten met landen die invloed kunnen uitoefenen, zoals Turkije, Egypte en Qatar.

De situatie op de Westelijke Jordaanoever blijft zorgen baren. Daarom heeft Nederland ook gepleit voor aanname van het door Nederland en Frankrijk voorgestelde derde sanctiepakket gericht op gewelddadige kolonisten. De ministers Ben Gvir en Smotrich blijven in het Schengen Information System (SIS) gesignaleerd staan. Ook blijft het kabinet in samenwerking met gelijkgestemde partners werken aan handelspolitieke maatregelen ten aanzien van goederen afkomstig uit de illegale nederzettingen in bezet gebied, conform de motie van Campen en Boswijk⁴ en de motie Paternotte c.s.⁵

Nederland bracht de recente aanval op een Nederlands-gevlagd schip in de Rode Zeeregio onder de aandacht, onderstreepte de aanhoudend negatieve rol van de Houthi's in de regio en heeft gepleit voor hun toevoeging aan de EU-terrorismlijst.

Lopende zaken

Moldavië

De Raad blikte terug op de parlementaire verkiezingen in Moldavië, die plaatsvonden op 28 september jl. De HV, Commissaris Kos en een brede groep lidstaten verwelkomden de verkiezingsuitslag. De HV benadrukte de belangrijke rol van Europese steun in het waarborgen van vrije en eerlijke verkiezingen en pleitte ervoor dat de EU op basis van de geleerde lessen ook Armenië zou moeten steunen in het waarborgen van vrije en eerlijke parlementaire verkiezingen die in 2026 zullen plaatsvinden. Tevens gaf Eurocommissaris Kos aan een positief signaal te willen afgeven over de voortgang ten aanzien van het openen van Cluster 1 van het EU-toetredingsproces met Moldavië.

Georgië

De Raad besprak eveneens de situatie in Georgië. De Georgische autoriteiten varen met hun acties een

³ EU27-verklaring d.d. 10 oktober 2025: Israel/Palestine: statement by the High Representative on behalf of the European Union on the Comprehensive Plan to end the Gaza Conflict

⁴ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3196

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3236

autoritaire koers en verwijderen zichzelf daarmee van Europese normen en waarden. De HV benadrukte het belang van aanvullende maatregelen. Dit werd erkend door een groep lidstaten, die hun bezorgdheid uitte en pleitte voor sancties en visummaatregelen. Ook werd door Commissaris Kos vooruitgekeken naar de uitbreidingsrapportage.

Soedan

De Raad sprak over de situatie in Soedan mede op Nederlands verzoek. Er werd onder andere stilgestaan bij de nog altijd verslechterende humanitaire situatie en mensenrechtenschendingen in Soedan. In samenwerking met de EU-kerngroep voor Soedan heeft Nederland zich ingezet voor ambitieuze Raadsconclusies die in deze Raad werden aangenomen. In de Raadsconclusies wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de bescherming van burgers en ongehinderde toegang voor humanitaire hulp. Conform de toezegging aan uw Kamer roept de EU bovendien externe actoren op te stoppen met het leveren van wapens en het bieden van financiële of enige andere steun aan strijdende partijen. Nederland heeft daarnaast herhaaldelijk gepleit voor intensievere informatie-uitwisseling tussen lidstaten over omleidingsrisico's.⁶

Overig

EU-Irak Samenwerkingsraad

Aan de vooravond van de RBZ kwam ook de EU-Irak samenwerkingsraad samen. De Commissie complimenteerde Irak over haar voortgang met betrekking tot veiligheid, migratie en democratie, met het oog op de aankomende verkiezingen, en steun aan Oekraïne. Tegelijkertijd werden zorgen geuit over de situatie van vrouwen en meisjes, en hoopt de EU op meer samenwerking ten aanzien van terugkeer. Nederland was niet op politiek niveau aanwezig.

Ministeriële Zwarte Zee

En marge van de Raad vond een eerste ministeriële bijeenkomst over de Zwarte Zee regio plaats onder leiding van HV Kallas en Commissaris Kos. Naast EU-lidstaten waren Turkije, Armenië, Azerbeidzjan, Moldavië en Oekraïne vertegenwoordigd. Directe aanleiding voor de bijeenkomst was de recent gepubliceerde EU Zwarte Zee strategie (28 mei jl.).⁷ Aanwezigen waren uitgenodigd om hun initiatieven en ideeën in dit kader te delen. De Benelux benadrukte het belang van het veiligheidsaspect van de regio, evenals de rol van de Zwarte Zee op het gebied van handel, connectiviteit en persoonlijke en regionale verbinding.

Motie Kahraman c.s.

In lijn met motie Kahraman c.s.⁸ heeft Nederland de afgelopen periode tijdens diverse contactmomenten actief de veiligheid en de positie van religieuze en etnische gemeenschappen in Syrië onder de aandacht gebracht. Tijdens deze Raad is Syrië niet specifiek aan de orde gekomen. Ter uitvoering van motie Ceder c.s.⁹ heeft Nederland in de OPCW het voorstel van Qatar ondersteund om de vernietiging van resterende chemische wapens in Syrië te versnellen, en tevens haar steun uitgesproken voor de oprichting van het *Special Fund for Syria* ter financiering hiervan.

Motie Piri c.s.

Mensenrechten vormen een belangrijk en vast onderdeel van de dialoog tussen Nederland en Marokko, op alle niveaus. In lijn met de motie van Piri en Dobbe¹⁰ heeft Nederland recent op hoogambtelijk niveau zorg uitgesproken over politieke gevangenen, zoals de heer Zefzafi. Nederland zal zich hier ook in de toekomst sterk voor blijven maken.

Motie Ceder c.s.

⁶ TZ202509-128

⁷ EU Strategy for a stable and secure Black Sea region, including Ukraine, the Republic of Moldova, Georgia, Türkiye, Armenia and Azerbaijan, 28 mei 2025

⁸ Kamerstuk 21 501-20, nr. 2285

⁹ Kamerstuk 32 623, nr. 335

¹⁰ Motie 32 735, nr. 407

Conform motie Ceder¹¹ heeft Nederland in EU-verband gepleit voor verdere versterking van de EU-operatie Aspides, onder meer door meer synergie en samenwerking met EU-operatie Atalanta. Nederland zet zich sinds de oprichting van Aspides in voor effectievere inzet van de missie.

¹¹ Motie Ceder 21501-20, nr. 2288